

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa S. [...] Spółki z o.o. z siedzibą w A.
przeciwko Bankowi [...] S.A. z siedzibą w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 kwietnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 5 grudnia 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza
od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 3600,- (trzy tysiące
sześćset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W wyniku rozpoznania apelacji powódki S. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w A. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 grudnia 2013 r. – Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 5 grudnia 2014 r. zmienił

tamten wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego Banku [...] spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki kwotę 738 930 złotych z odsetkami i kosztami procesu, oddalając apelację w pozostałym zakresie. Wydając rozstrzygnięcie Sąd drugiej instancji uzupełnił ustalenia stanu faktycznego Sądu Okręgowego, uznał obie sporne transakcje zawarte przez strony jako wysoce spekulacyjne i sprzeczne z naturą umów zabezpieczających, a przez to nieważne (art. 58 w związku z art. 353¹ k.c.). W tym zakresie apelacja była zasadna, a przez to żądanie pozwu zostało uwzględnione. W obszernym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał na motywy rozstrzygnięcia, w tym także tej jego części, w której apelacja powódki została oddalona.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów postępowania, tj. art. 382 k.p.c. przez pominięcie części materiału dowodowego oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia. Naruszenie przepisów prawa materialnego dotyczy art. 65 § 2 w związku z art. 58 § 1 i art. 353¹ k.c. przez błędną wykładnię, art. 58 § 1 w związku z art. 353¹ oraz art. 58 § 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, art. 355 § 2 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, art. 353¹ k.c. przez niewłaściwe zastosowanie. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, tj. odnośnie do pkt I i III tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie tego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji w zakresie uwzględnionym przez Sąd Apelacyjny oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o jej odrzucenie, ewentualnie o nieprzyjmowanie jej do rozpoznania, a także jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie mogła zostać odrzucona ze względu na brak podstaw prawnych, nie mogła jednak zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na nie spełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany z powołaniem się na podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., tzn. że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a także potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, jak też skarga jest oczywiście uzasadniona. Istotne zagadnienie prawne sprowadza się do pytania, czy spełnia kryterium zgodności z naturą stosunku w rozumieniu art. 353¹ k.c. umowa opcji walutowej, w której strony zdefiniowały cel zabezpieczenia w sposób nie gwarantujący bezwzględnej ochrony klientowi banku przed niekorzystną dla niego zmianą kursów walut objętych umową.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i w doktrynie jest od dawna utrwalone stanowisko, co oznacza przesłankę określona dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Zagadnienie ma być istotne do rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, mieć jednocześnie szersze znaczenie tak, aby jego rozważenie przez Sąd Najwyższy służyło rozwojowi prawa. Do tego potrzeba wyczerpującego uzasadnienia, zawierającego profesjonalny wywód prawny dowodzący istoty przedstawianego zagadnienia do rozstrzygnięcia. Tymczasem postawione pytanie zmierza do wypowiedzenia się, czy w ogóle jest dopuszczalna umowa opcji, a na to odpowiedź pozytywna została już w orzecznictwie i doktrynie udzielona w sposób przekonujący, o czym skarżący sam wspomina. Problem jest nie w możliwości zawarcia umowy opcji jako umowy nienazwanej na gruncie art. 353¹ k.c., lecz w treści tej umowy. Chodzi o zrównoważenie interesów i ryzyka obu stron, a nie jak w rozpoznawanej sprawie, w której umowa była tak skonstruowana, że ryzyko ponosił tylko kontrahent banku, a bank nie ponosił go wcale lub było to ryzyko iluzoryczne. Na tym polegała zarzucona pozwanemu niesymetryczność zabezpieczenia interesów stron, a w efekcie uznanie umowy za nieważną. Problem leżał więc w innej płaszczyźnie niż przyjęta w zagadnieniu i dlatego nie można mówić o spełnieniu przesłanek wymaganych przez pkt 1 w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Podobnie co do wniosków przedstawia się sprawa odnośnie do potrzeby wykładni art. 355 § 2 k.c. Ma rację skarżący, że sądy różnie rozumieją staranność zawodową o której mowa w tym przepisie, ale to jeszcze nie znaczy, że nie został on poddany wystarczającym zabiegom interpretacyjnym. Chodzi o miarę

staranności, która jako ogólnie wymagana w stosunkach danego rodzaju (przeciętna) dotyczy każdego dłużnika (art. 355 § 1 k.c.) i o miarę wymaganą od przedsiębiorcy, która jest wyznaczona przez zawodowy charakter jego działalności (art. 355 § 2 k.c.). Miara ta nie jest wyższa od wymaganej przez art. 355 § 1 k.c., tylko jest inna, gdyż wyznaczona przez umiejętności oczekiwane od profesjonalisty i też przeciętna, ogólnie wymagana dla określonego kręgu zawodowego. Dlatego bank, będący przedsiębiorcą szczególnego rodzaju, bo opierający swą działalność na zaufaniu jakim darzą go klienci, w zakresie swojej działalności i proponowanych czynności bankowych, jak np. nowe na rynku umowy opcyjnie winien wykazać staranność fachowca, nie wymagając jej, zwłaszcza co do oceny ryzyka transakcji od innego, wprowadzając też przedsiębiorcy, ale zajmującego się zupełnie inną dziedziną działalności gospodarczej, niż działalność instytucji finansowej. W odpowiedzi na skargę strona powodowa wskazuje na wiele orzeczeń sądowych nie potwierdzających występowania rozbieżności, o których mowa w skardze na tle tychże orzeczeń. Ponadto, z ustaleń faktycznych, które skarżący próbuje kwestionować podbudowując to wątpliwościami interpretacyjnymi wynika, że pozwany nie dołożył nawet staranności, którą można by określić jako minimalną, więc nie można twierdzić, że zostały wykazane przesłanki do przyjęcia skargi do rozpoznania, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., zwłaszcza że podważanie ustaleń faktycznych jak i ocena dowodów nie mogą stanowić podstaw kasacyjnych, a ustaleniami faktycznymi jest Sąd Najwyższy związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Przechodząc do ostatniej podstawy podniesionej przez skarżącego do przyjęcia skargi kasacyjnej przypomnieć należy, że to co oznacza skarga oczywiście uzasadniona zostało wykazane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w doktrynie. Argumenty podane przez pozwanego żadnej takiej okoliczności nie wskazują, a zmiana wyroku przez Sąd drugiej instancji w wyniku rozpoznania apelacji nie pozbawia strony tylko z tej przyczyny dwuinstancyjnego postępowania. Twierdzenie pełnomocnika pozwanego w tej kwestii z powołaniem się na nieoczekiwaną dla niego argumentację Sądu, zmieniającego orzeczenie pierwszoinstancyjne w sposób niekorzystny dla pozwanego jest zupełnie niezrozumiałe. W każdym razie nie można z pewnością uznać, aby wykazane

zostały w jakiejkolwiek mierze przesłanki wymagane do przyjęcia skargi przez art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając to na uwadze należą na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj